

**UCHWAŁA NR LXIII/919/2023
RADY GMINY SIEDLCE**

z dnia 28 grudnia 2023 r.

w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Siedlce na lata 2024-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40, późn. zm.) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249, z późn. zm.) Rada Gminy Siedlce uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Siedlce na lata 2024 - 2030, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Traci moc Uchwała Nr XXXVII/474/2021 Rady Gminy Siedlce z dnia 28 października 2021 r. w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Siedlce na lata 2021-2026.

§ 3.

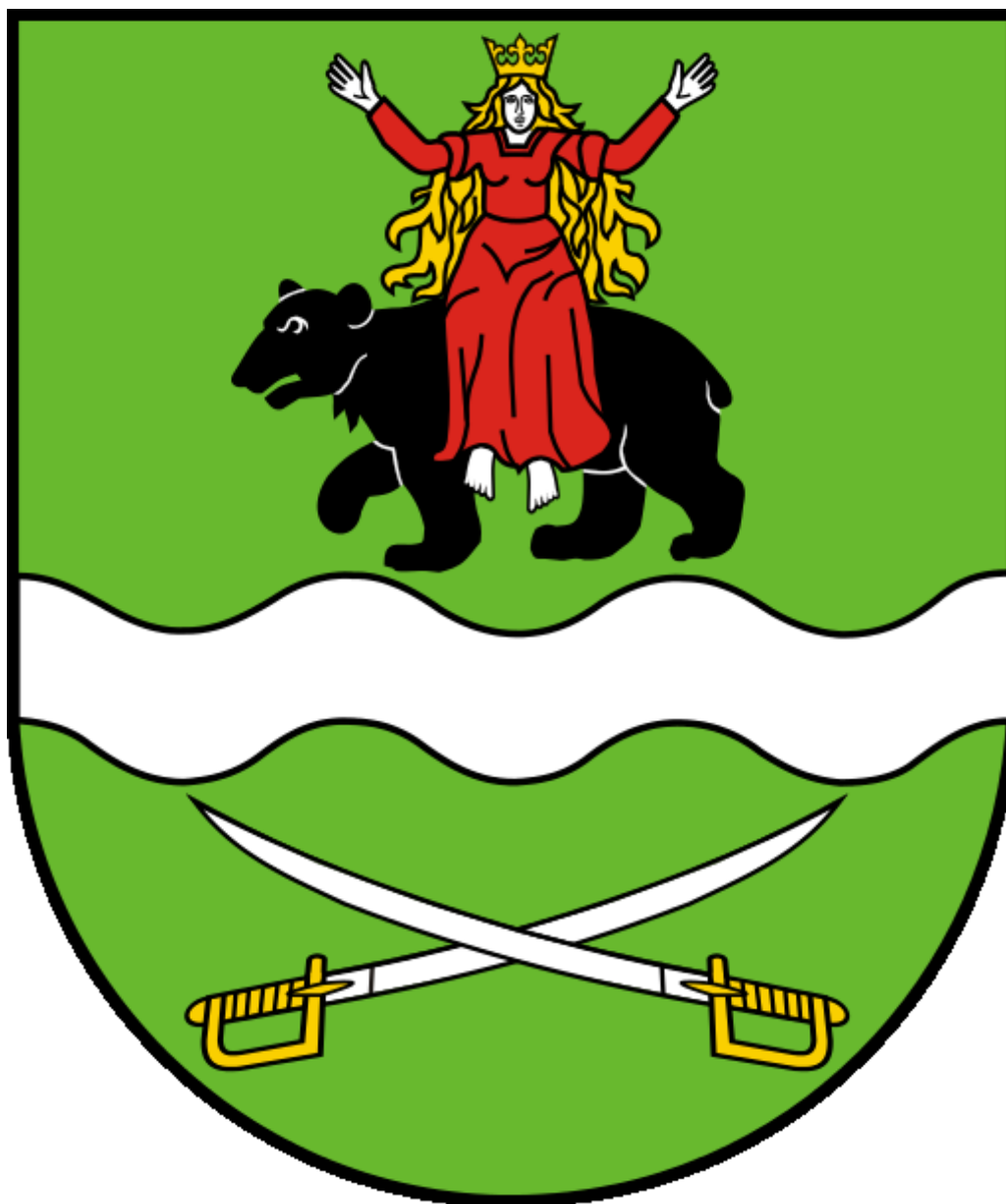
Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Siedlce.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Andrzej Rymuza



**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE SIEDLCE
NA LATA 2024 - 2030**

Siedlce 2023

Spis treści

I.	Wstęp	3
II.	Podstawy prawne	4
III.	Przemoc domowa – charakterystyka zjawiska	4 - 8
1.	Rodzaje i formy przemocy.....	4
2.	Cykle przemocy domowej	5
3.	Zespół stresu pourazowego.....	6
4.	Podstawowe reguły stosowane w sytuacjach kryzysowych.....	7
5.	Skutki przemocy domowej	7
6.	Zasady udzielania pomocy.....	8
IV.	Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Siedlce	8
V.	Cele i działania programu	11
VI.	Adresaci programu	13
VII.	Realizatorzy programu	13
VIII.	Finansowanie realizacji programu	13
IX.	Monitoring realizacji programu	13
X.	Wnioski.....	13 - 14

I. WSTĘP

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przepis art. 33 Konstytucji wskazuje, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, zaś zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Zadanie to obejmuje opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej, prowadzenie poradnictwa i interwencji, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. Program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej ma na celu pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężaniu ich problemów związanych z przemocą, poprzez zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy oraz zmniejszenie skali tego zjawiska.

Przemocą określane jest każde zachowanie skierowane wobec innej osoby, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko drugiej osobie naruszające godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w dysfunkcyjnych środowiskach. Tymczasem, jak wynika z obserwacji przedstawicieli służb interweniujących w ramach procedury „Niebieskie Karty”, dotyczy ona rodzin o różnym statusie materialnym i społecznym.

II. PODSTAWY PRAWNE

Podstawę do opracowania i realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie stanowią:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r., poz. 1249 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn.zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151),
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40, z późn.zm.),
- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030.

III. PRZEMOC W RODZINIE – CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA

Przemoc domowa jest jedną z najistotniejszych kwestii społecznych w Polsce. To zjawisko ukryte i zatajane, a jednocześnie występujące we wszystkich środowiskach i warstwach społecznych, niezależnie od wykształcenia czy statusu materialnego.

Z uwagi na wstydlivość problemu i niechęć mówienia o nim, pomimo problemu społecznego o poważnych rozmiarach, statystyki określają ją tylko w pewnym stopniu. Wiele przypadków nie widzi światła dziennego, a informacje liczbowe przedstawiane są w raportach policyjnych, sądowych, medycznych oraz w ogólnopolskich badaniach populacyjnych.

1. Rodzaje i formy przemocy (definicje ze źródeł ogólnodostępnych).

- **Przemoc fizyczna:** cechuje bezpośrednie działanie z użyciem siły, a rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, czy inne obrażenia ciała, czasem przytrzymywanie, duszenie, szczypanie, policzkowanie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
- **Przemoc psychiczna:** prowadzi do zniszczenia pozytywnego obrazu drugiej osoby – osoba stosująca przemoc wykorzystuje tu znane mechanizmy psychologiczne, np. wyśmiewanie, poniżanie upokarzanie, zawstydzenie, narzucenie własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, kontrolowanie, ograniczenie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie itp. W efekcie u osób doznających przemocy może wystąpić nerwowość, zaburzenia snu, bóle głowy stałe poczucie winy, strach a nawet depresja, która w rezultacie może doprowadzić do samobójstwa.

- **Przemoc seksualna:** wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, ośmieszanie zachowań seksualnych itp.
- **Przemoc ekonomiczna:** jest pewną formą, która prowadzi do całkowitego uzależnienia finansowego od osoby stosującej przemoc domową. Wyraża się np. w odbieraniu członkom rodziny zarobionych pieniędzy, rent czy emerytur lub też w uniemożliwianiu im podjęcia pracy, aby uzależnić ich od siebie (jeżeli np. osoba stosująca przemoc dysponuje pieniędzmi), bądź nie dopuścić by się usamodzielnili (wtedy osoby doznające przemocy mogą się uwolnić, uciec np. żona od męża alkoholika).
- **Zaniedbanie:** jest jedną z form przemocy, która ma znaczny wpływ na funkcjonowanie rodziny. Dotyka bowiem przede wszystkim dzieci jak i osób starszych i prowadzi do dysfunkcyjności rodziny. Ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka zarówno fizycznych jak i emocjonalnych osłabia jego rozwój. Objawami tego zaniedbania jest głód, niedożywienie, które w rezultacie mogą doprowadzić do licznych chorób m.in. anemii. Brak zainteresowania nie może pozostać bez negatywnego wpływu na rozwój emocjonalny dziecka.
- **Przemoc za pomocą elektroniki :** jedna z form przemocy z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, głównie przy użyciu Internetu oraz telefonów komórkowych. Wiadomości przesyłane za pomocą multimediiów zawierają groźby związane z przemocą lub obraźliwe i niechciane treści. Cyberprzemoc to zagrożenie, które coraz bardziej rozszerza się korzystając z nowszej technologii.

2. Cykle przemocy.

Związki, w których mamy do czynienia z przemocą charakteryzuje pewien powtarzalny typ relacji, trzy fazy powtarzającego się cyklu, ponieważ znacznie częściej (ok. dziesięciokrotnie) osobami doznającymi przemocy domowej są kobiety. Jest on stosowany w poniżej opisanym cyklu (cyt. „Niebieska linia”). Podobnie oczywiście przebiega proces wzajemnych relacji w układzie, w którym osobą doznającą przemocy jest mężczyzna. Trudno jest w pełni oszacować skalę zjawiska, ponieważ poza lękiem przed zemstą osoby stosującej przemoc ma miejsce również poczucie wstydu, upokorzenia czy ośmieszenia (ostatnie częściej w przypadku mężczyzn).

➤ Faza narastania napięcia.

Partner jest w tej fazie napięty, poirytowany. Drobiazgi wywołują jego złość, często wszczyna awantury, zaczyna częściej pić, sięga po inne używki. Bywa, że poniża partnerkę, prowokuje kłótnie i staje się coraz bardziej niebezpieczny. Przestaje panować nad gniewem. Druga strona stara się zaspokajać oczekiwania osoby stosującej przemoc, stara się go zadowalać, często przeprasza osobę stosującą przemoc. U osoby doznającej przemocy mogą się pojawiać różne dolegliwości fizyczne (ból głowy, bezsenność, ból żołądka itp.) jako przejaw rosnącego napięcia. Niekiedy osoba doznająca przemocy, podświadomie dążąc „żeby mieć to już za sobą” wywołuje awanturę.

➤ **Faza gwałtownej przemocy.**

Osoba stosująca przemoc wyładowuje się, staje się gwałtowna w reakcjach. Pretekstem eksplozji może stać się mało znaczący drobiazg. Osoba doznająca przemocy stara się zrobić wszystko żeby złagodzić sytuację, agresja osoby stosującej przemoc narasta. Przemoc przyjmuje różną postać: pobicie, obelgi, poniżenie itp. Po gwałtownym wybuchu agresji osoba doznająca przemocy jest zazwyczaj w szoku, niekiedy wypiera zdarzenie. Jest przerażona, towarzyszy jej uczucie wstydu, staje się apatyczna, bezradna.

➤ **Faza miodowego miesiąca.**

Po rozładowaniu agresji osoba stosująca przemoc zaczyna żałować tego co zrobiła, bywa przestraszona konsekwencjami, obiecuje poprawę. Poszukuje jakiś uzasadnień swoich zachowań, przekonuje o tym, że w podobny sposób nigdy już się nie zachowa. Okazuje ciepło, czułość, jest opiekuńcza. Miodowy miesiąc urzeczywistnia się w postaci kwiatów, prezentów, powrotu do klimatu towarzyszącego początkowi znajomości. Osoba stosująca przemoc dużo rozmawia z osobą doznającą przemocy również o jej przeżyciach, spędzają ze sobą wiele czasu. Kontakty seksualne są częste i satysfakcjonujące. Osoba doznająca przemocy zapomina o złych doznaniach, znów czuje się kochana i zakochana. Odczucie niezwyklej, intensywnej bliskości rozbudza nadzieję, wręcz przekonanie o dobrej przyszłości. Osoba doznająca przemocy jest bezkrytyczna, odbiera w tej fazie wrogo jakiejkolwiek informacje z zewnątrz, które mogłyby zburzyć jej miodowy czas. Stopniowo napięcie znów zaczyna narastać. Przemoc ze strony osoby stosującej jest zazwyczaj w każdym kolejnym cyklu gwałtowniejsza, bardziej drastyczna, natomiast fazy mogą ulegać skracaniu.

3. Zespół stresu pourazowego.

W wyniku doświadczania przemocy szczególnie fizycznej, której zresztą zazwyczaj towarzyszy przemoc psychiczna może dojść do utrwalenia pewnego charakterystycznego typu reakcji, utrudniających rzeczowy kontakt z osobą doznającą przemocy, współpracę z otoczeniem skoncentrowanym na udzielaniu pomocy. Jej zachowania są niekonsekwentne, energia życiowa ulokowana niemal całkowicie w polu przemocy. Pojawia się zjawisko wyuczonej bezradności.

W 1980 r. Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne wprowadziło jednostkę chorobową – **zespół stresu pourazowego PTSD** (post - traumatic stress disorder). Rozpoznawany jest, gdy człowiek uczestniczy w zdarzeniu łączącym się z silnym zagrożeniem bądź śmiercią wywołującymi intensywny lęk i poczucie bezradności.

Wyróżnia się trzy grupy symptomów składających się na PTSD:

- **Nawracanie** polega na utrzymującym się odtwarzaniu traumatycznych zdarzeń na różne sposoby, odnawianie ich w świadomości w postaci: natrętnych obrazów, myśli i snów, niekiedy halucynacji, silnej fizjologicznej reakcji na bodźce przypominające różne aspekty zdarzenia.
- **Unikanie** sprowadza się do utrzymującej się tendencji nie doświadczania wszelkich bodźców kojarzących się z traumą i odrętwienia emocjonalnego ujawniającego się w odcinaniu

się od myśli, uczuć i czynności przypominających zdarzenie. Przejawem tego symptomu jest także niemożność przypomnienia sobie faktów, spadek chęci do działania, ograniczenie zainteresowań, poczucie obcości, obojętność wobec innych.

- **Pobudzenie** przejawia się w zachowaniach takich jak: trudność w zasypianiu, przerywany sen, irytacja, wybuchy gniewu, trudności w koncentracji, nadmierna czujność, wzmożona, ogólna reaktywność - nie występujące przed traumą.

4. Podstawowe reguły stosowane w sytuacjach kryzysowych.

- **Ochrona** polega na odizolowaniu osoby stosującej przemoc od osoby doznającej przemocy, uporządkowaniu sytuacji, dostarczeniu informacji, co do dalszych kroków. Działanie w pierwszej fazie wymaga wyrażnie dyrektywnego stylu, stanowczości, uważności na reakcje stron, wsparcia osoby doznającej przemocy.
- **Pokierowanie** jest fazą, w której osoby funkcjonujące w układzie „przemocowym” motywowane są różnymi środkami do podjęcia konkretnych działań. W fazie tej jeszcze bardzo żywe są emocje, stąd chęć do działania może być nieadekwatna do sytuacji. Ważne są umiejętności z zakresu skutecznego wpływu m.in. znajomość metod perswazji.
- **Łączenie** sprowadza się do budowania nowych relacji w rodzinie, podtrzymywanie rozwijania jej „zdrowych” elementów, wykorzystywania struktur społecznych i instytucjonalnych w procesie zmiany.

Przemoc domowa ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała osoby doznającej przemocy, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, osobę stosującą przemoc oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy domowej wymaga niezwłocznego podjęcia działań, zawartych między innymi w niniejszym Programie.

Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy domowej ma również dziedziczenie wzorca przemocy domowej. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub osobami doznającymi przemocy. Uczą się, że najlepszym i najbardziej skutecznym sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc. Wpływ na stosowanie przemocy domowej może mieć także uzależnienie/nadużywanie alkoholu lub innych substancji odurzających.

Wiele osób stosujących przemoc domową w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu/używek. Należy pamiętać, że alkohol/używki osłabiają kontrolę nad zachowaniem i zwiększają prawdopodobieństwo nieadekwatnego reagowania złością, czy też gniewem na trudności oraz niepowodzenia życiowe. Uzależnienie nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że sprawcy często wykorzystują fakt bycia pod wpływem używek/alkoholu jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie.

5. Skutki przemocy w rodzinie.

Przemoc może spowodować oprócz szkód fizycznych również trwale i rozległe następstwa w psychice człowieka. Z powodu wielu następstw takich doświadczeń, cierpią nie tylko ofiary doznające przemocy, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy tj. najczęściej dzieci. Tego typu doświadczenia uczą agresywnego stylu zachowania, zwiększają pobudzenie w sytuacjach z elementami agresji, zmniejszają opór przed agresywnym zachowaniem, zaburzają poglądy na rozwiązywanie konfliktów i zmniejszają wrażliwość na agresywne zachowania. Olbrzymie koszty przemocy domowej ponoszą zarówno jednostki, jak i społeczeństwo. Są to także koszty ekonomiczne, związane ze świadczeniami medycznymi dla osób doznających przemocy.

6. Zasady udzielania pomocy.

Pomoc osobom doznającym przemocy rozumiemy jako wspieranie zmian życiowych w kierunku „stawania na własnych nogach” w tempie określanym jako posuwanie się małymi krokami z poszanowaniem dla tendencji przeciwnych opóźniających zmianę.

W pierwszej fazie kontaktu z osobami doznającymi przemocy aktualnie rozgrywającej się, formuła poradnictwa ma zasadniczo poważniejsze zastosowanie niż formuła psychoterapii. By móc rozpocząć terapię najpierw należy zatrzymać przemoc i dodać konstruktywnej mocy osobie doznającej przemocy. Jeżeli pomagamy osobie, która dzisiaj doznaje przemocy, to zajmujemy się przede wszystkim teraźniejszością, a nie przeszłością. Osobie pokrzywdzonej najpierw trzeba pomóc bronić się, wycofywać albo bezpośrednio zatrzymać przemoc i dopiero wtedy, gdy ona ustanie można zająć się śladami krzywd z przeszłości. Najważniejsze zasady, którymi powinniśmy kierować się w procesie pomagania pamiętając, że nie ma żadnego usprawiedliwienia dla stosowania przemocy to:

**bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy,
autonomia osoby doznającej przemocy,
odpowiedzialność osoby stosującej przemoc.**

Ponieważ przemoc może spowodować poważne obrażenia, a nawet śmierć istotne jest oszacowanie potencjalnego zagrożenia wystąpieniem groźnych dla życia zachowań przeciwko sobie lub innym ze strony osoby stosującej przemoc, osoby doznającej przemocy oraz dzieci. Ocena potencjalnego zagrożenia życia powinna być przeprowadzana za każdym razem, gdy rozpoznamy występowanie przemocy domowej. Odpowiedzi twierdzące dotyczące czynników ryzyka powinny być wystarczającym powodem, by jak najszybciej pomóc osobie doznającej przemocy w opracowaniu planu bezpieczeństwa.

Najczęściej podejmowane oddziaływania zewnętrzne pomocy osobom doznającym przemocy to: interwencja, schronienie, informacja, edukacja, specjalistyczne poradnictwo, wsparcie emocjonalne, psychoterapia, pomoc socjalna dająca sytuacyjne oparcie dla dalszych działań

IV. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE GMINY SIEDLCE

Przemoc jest zjawiskiem o szerokiej skali i stanowi znaczny problem społeczny. Ma to swoje potwierdzenie w badaniach społecznych oraz w statystykach służb i instytucji powołanych do rozwiązywania problemów związanych z przemocą domową.

Należy zaznaczyć, że wszystkie przedstawione wyniki i dane mają charakter szacunkowy. Przemoc jest, bowiem zjawiskiem trudnym do zbadania, z uwagi na swoją specyfikę. Zdarza się również, że osoby dotknięte przemocą nie zgłaszają przemocy lub po zgłoszeniu wycofują zeznania. Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym. Przemoc domowa jest jednym z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodzin rozumianych jako instytucja, podlegająca ochronie i opiece państwa, jak i dla ich poszczególnych członków. Statystycznie większość osób doznających przemocy w rodzinie stanowią kobiety, przy czym pośrednio przemocy doznają dzieci będąc jej świadkami.

Pierwsze badania przeprowadzone w 2007 r. na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotyczące diagnozy zjawiska przemocy domowej w Polsce wskazywały, że przemocy doświadczył więcej, niż co trzeci Polak (36%).

Obecnie z danych krajowych wynika, że prawie 2/3 Polaków (ok. 64%) zna w swoim otoczeniu, sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszeli lub wiedzą, że dochodzi w nich do różnych form przemocy. Przynajmniej jednej z form przemocy, ze strony członka rodziny, doświadczyło 36% badanych Polaków.

Na dzień 31.12.2022 r. Gmina Siedlce liczyła 19 535 mieszkańców. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siedlcach wynosiła 977.

Z prawem do zasiłku stałego było 74 osób, zasiłków okresowych 65 osób oraz zasiłków celowych 207 osób.

Rodziny z problemem przemocy korzystają ze wsparcia finansowego ośrodka pomocy społecznej, poradnictwa psychologicznego i instruktora terapii uzależnień w gminnym punkcie konsultacyjnym. Z konsultacji i specjalistycznego wsparcia w ciągu roku skorzystało 114 mieszkańców. Były to osoby: uzależnione od alkoholu, DDA, doznające przemocy, podejrzane stosujące przemoc, osoby będące w kryzysie emocjonalnym. Zauważalna jest znaczna tendencja wzrostowa w stosunku do lat ubiegłych i zapotrzebowanie na udzielanie konsultacji psychologicznych w danym zakresie.

W 2021 r. na potrzeby opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych została przeprowadzona diagnoza problemów społecznych badająca opinie mieszkańców Gminy Siedlce na temat lokalnych uwarunkowań i występujących problemów społecznych w gminie. W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań w ramach realizacji programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Siedlce na lata 2024 - 2030 w wyżej cytowanej diagnozie zidentyfikowano również problem przemocy na terenie Gminy Siedlce.

Respondenci zostali wybrani w sposób losowy. Badaniami objęto między innymi: dorosłych mieszkańców – 150 osób, uczniów – 288 osób oraz sprzedawców – 20 osób. W rezultacie w badaniach wzięło udział 458 mieszkańców.

Jak wynika z analizy ankiety, przemoc domowa jest postrzegana jako jeden z ważnych problemów społecznych na terenie Gminy Siedlce. Wśród ankietowanych mieszkańców przemocy doświadczyło 26,00% dorosłych osób, zdecydowana większość z nich doświadczyła przemocy psychicznej (87,18%), a 46,15% doświadczyło przemocy fizycznej. Natomiast 18,67% ankietowanych stosowało przemoc wobec innych osób.

Problem przemocy jest zauważany również wśród uczniów – 39,93% badanych uczniów przyznało, iż doświadczyło przemocy, a wśród tych osób 55,65% ze strony kolegów ze szkoły. Dodatkowo 41,67% ankietowanych twierdzi, że w ich szkole występuje zjawisko przemocy, co wskazuje na to, iż problem przemocy rówieśniczej jest obecny wśród szkół na terenie Gminy Siedlce. Większość dorosłych mieszkańców biorących udział w badaniu (90,00%) wie, czym jest zjawisko cyberprzemocy, co piąty doświadczył tego zjawiska. Również ankietowani uczniowie wiedzą, czym jest cyberprzemoc (70,49%), doświadczyło jej 28,82% z nich, a stosowało 6,94%. Warto zwrócić uwagę na problem spędzania zbyt dużej ilości czasu na korzystaniu z nowych mediów. Co czwarty badany uczeń spędza ponad 6 godzin dziennie na: korzystaniu z komputera, Internetu, a 8,33% badanych spędza ponad 6 godzin na graniu w gry komputerowe.

Z danych statystycznych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że w 2022 r. w Gminie Siedlce podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie było 19 osób, głównie mężczyźni, w zdecydowanej większości mający problem z nadużywaniem alkoholu.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siedlcach wynika, że w 2022 r. przeprowadzono 44 postępowania wobec osób zgłoszonych z terenu gminy z problemem alkoholowym, z tego do sądu skierowano 10 wniosków o wszczęcie postępowania w celu nałożenia obowiązku leczenia odwykowego.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole. W środowisku wiejskim jest nadal niska wiedza na temat przemocy, co powoduje swoiste przyzwolenie społeczne dla nagannych działań osób stosujących przemoc i niejednokrotnie obarczanie winą osoby doznającej przemocy.

DANE LICZBOWE DOTYCZĄCE REALIZACJI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” W LATACH 2020 – 2022

LICZBA	ROK		
	2020	2021	2022
procedur „Niebieska Karta” kontynuowanych z poprzednich okresów	11	13	28

przekazanych do przewodniczącego zespołu formularzy „Niebieska Karta - A”	37	47	19
rodzin, wobec których więcej niż jeden podmiot wszczął procedurę „Niebieskie Karty”	0	0	2
osób wskazanych w formularzu „Niebieska Karta - A” jako sprawcy przemocy	37	47	19
osób wskazanych w formularzu „Niebieska Karta - A” jako doznający przemocy	37	47	19
wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - C”	29	45	19
wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - D”	20	44	19
powołanych Grup Roboczych	37	47	124
posiedzeń Grup Roboczych	163	174	4
posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	38	26	38
zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ogółem, w tym:	26	30	20
- z powodu ustania przemocy oraz zrealizowania planu pomocy rodzinie	13	29	18
- braku przesłanek do wszczęcia procedury	13	1	

W latach 2020 - 2022 spośród wszystkich 103 formularzy „Niebieska Karta - A” przekazanych do przewodniczącego Zespołu - 2 karty zostały sporządzone przez przedstawiciela oświaty, 7 formularzy przez przedstawicieli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siedlcach, 93 karty przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Siedlcach oraz 1 karta przez przedstawiciela ochrony zdrowia.

V. CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU

Cel główny programu :

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE SIEDLCE

Lp.	Cele szczegółowe	Działania	Wskaźniki	Realizator
1.	Identyfikacja zjawiska przemocy w rodzinie	Systematyczne monitorowanie zjawiska przemocy	- liczba założonych formularzy „Niebieska – Karta” - liczba przekazanych formularzy „Niebieska Karta - A” do przewodniczącego zespołu - liczba osób wskazanych w formularzu „Niebieska Karta - A” jako stosujący przemoc	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komenda Miejska Policji,

			- liczba osób wskazanych w formularzu „Niebieska Karta - A” jako doznający przemocy - liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - C” - liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - D” - liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” - liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z powodu ustania przemocy oraz zrealizowania planu pomocy rodzinie	Zespoły Oświatowe, Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Zespół Interdyscyplinarny, Grupy Robocze
2.	Zwiększenie dostępności pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego Inicjowanie powstawania grup wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą Współpraca z organizacjami pozarządowymi	- konsultacje psychologiczne prowadzone na terenie GOPS-u: dorośli i dzieci - konsultacje prowadzone na terenie szkół - tworzenie grup wsparcia - uczestnictwo osób doznających przemocy w grupach wsparcia - udzielanie wsparcia osobom dotkniętym przemocą	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komenda Miejska Policji, Zespoły Oświatowe, Organizacje pozarządowe, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
3.	Podnoszenie poziomu świadomości i uwrażliwienie mieszkańców na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Edukowanie społeczeństwa	- opracowanie i publikacja ulotek, broszur, plakatów dot. występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz informujących o możliwościach uzyskania wsparcia dla osób doznających przemocy - umieszczenie informacji o wsparciu dla osób doznających przemocy oraz osób stosujących przemoc na stronie internetowej - liczba osób biorących udział w szkoleniach i konferencjach z zakresu przeciwdziałania przemocy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komenda Miejska Policji, Zespoły Oświatowe,

		Wspieranie kampanii społecznych i akcji edukacyjnych	- pozyskanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych wśród lokalnej społeczności - współpraca ze szkołami z terenu Gminy Siedlce w celu prowadzenia zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy, edukacji radzenia sobie w sytuacjach stresowych	Organizacje pozarządowe, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
--	--	--	--	---

Konieczne jest zatem podjęcie działań mających na celu zapobieganie występowania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej, zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy i zwiększenie dostępności pomocy, zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc oraz poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są :

- osoby doświadczające przemocy ,
- osoby stosujące przemoc,
- świadkowie przemocy,
- osoby zagrożone przemocą,
- służby zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Gminne jednostki organizacyjne oraz podmioty współpracujące z Gminą Siedlce:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siedlcach - Punkt Konsultacyjny,
- Komenda Miejska Policji,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny i grupy diagnostyczno – pomocowe,
- Placówki Oświatowo - Wychowawcze,
- Organizacje pozarządowe.

VIII. FINANSOWANIE REALIZACJI PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Siedlce oraz środków zewnętrznych.

IX. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

Monitoring realizacji programu będzie prowadzony corocznie w celu przedstawienia Radzie Gminy Siedlce w sprawozdaniu z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siedlcach. Zakłada się również możliwość korekty programu w przypadku niewystarczającej skuteczności zrealizowania założonych działań.

X. WNIOSKI

Wieloletnie doświadczenie samorządu gminnego – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siedlcach w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, a także wyniki badań oraz analiza statystyk i sprawozdań wskazują, że problem przemocy jest w dalszym ciągu niezwykle istotny, a ogólna skala zjawiska jest duża. Istnieje zatem wiele ważnych kwestii, które charakteryzują zjawisko przemocy, a ich znajomość powinna znaleźć swoje odzwierciedlenie w skutecznych działaniach na rzecz zapobiegania i przeciwdziałania temu zjawisku.

Ważnym jest rozpowszechnianie wiedzy na temat możliwości uzyskania pomocy w przypadku występowania przemocy. Należy również obalać stereotypy i mity dotyczące przemocy i agresji, poprzez programy edukacyjne, jak również współorganizację kampanii społecznych czy upowszechnianie wiedzy na temat przeciwdziałania przemocy za pomocą środków elektronicznych. Warto więc zamieszczać treści edukacyjno-informacyjne, dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie oraz odnośniki do innych stron internetowych zajmujących się problematyką przemocy.

Należy kontynuować szkolenia dla różnych grup zawodowych m.in.: pedagogów, nauczycieli, policjantów, pracowników organizacji pozarządowych, pracowników samorządu. Szkolenia powinny nie tylko zwiększać wiedzę na temat przemocy domowej, ale także uczyć praktycznych umiejętności, które powinny być wykorzystywane w pracy z osobami stosującymi przemoc oraz osobami doświadczającymi przemocy.